

Міністерство освіти і науки України
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Юридичний факультет
Кафедра цивільно-правових дисциплін

ЮРІЙ ГОФМАН

**ЕТИЧНІ ОСНОВИ ПРАВООХОРОННОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ**

Навчально-методичні рекомендації

Луцьк
2022р

УДК 347.97/99:17(072)

Г 74

*Рекомендовано до друку науково-методичною радою
Волинського національного університету імені Лесі Українки
(Протокол № 6 від 23.02.2022р.)*

Рецензенти:

Шамринський О. Є. – начальник відділу організаційного та правового забезпечення Волинської обласної прокуратури

Чупринський Б. О. – доцент кафедри кримінального права і процесу Волинського національного університету ім. Лесі Українки, кандидат юридичних наук, доцент

Г 74 Гофман Ю. Б.

Етичні основи правоохоронної діяльності : навчально-методичні рекомендації для студ. юридичного факультету / Юрій Богданович Гофман. – Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2022. – 36 с.

Навчально-методичні рекомендації містять тематичний план змістових модулів, тематичні плани лекцій та семінарських занять, завдання до самостійної та індивідуальної роботи, перелік питань для підготовки до заліку, визначення понять, а також перелік навчально-методичної літератури.

УДК 347.97/99:17(072)

Г 74

© Гофман Ю.Б., 2022

© Волинський національний
університет імені Лесі Українки

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ	6
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1	6
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2	8
ОРІЄНТОВАНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ТЕСТОВОГО КОНТРОЛЮ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ	11
ХІД СЕМІНАРСЬКОГО ЗАНЯТТЯ	15
ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЕКЗАМЕНУ	21
ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ.....	24
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	31

ВСТУП

«Етичні основи правоохоронної діяльності» покликана дати можливість майбутнім фахівцям познайомитися з етичними особливостями юридичної діяльності, залучитися до фундаментальних професійних моральних цінностей, засвоїти вимоги до професійних якостей, отримати цілісне уявлення про важливі практичні аспекти правоохоронної діяльності, норми поведінки працівників правоохоронних органів, які визначають моральні засади взаємовідносин «правоохоронець-правоохоронець», «правоохоронець-особа», «правоохоронець-суспільство». Вивчення дисципліни сприяє оволодінню базовими теоретичними знаннями та навичками практичної поведінки в правовому середовищі; формуванню у студентів позитивної правосвідомості, правової активності, активної політичної і громадської позиції; усвідомленню студентами незаперечної цінності прав та свобод людини і громадянина, а також особливості реалізації цих стандартів в практичній діяльності працівників правоохоронних органів.

Метою викладання навчальної дисципліни «Етичні основи правоохоронної діяльності» є сприяння становленню сучасного висококваліфікованого працівника правоохоронних органів; формування та розвиток правових знань здобувачів вищої освіти, уміння аналізувати нормативно-правові акти, що містять деонтологічні вимоги; виробляти навички самостійно застосовувати отримані знання при оцінці конкретної ситуації; формувати ціннісні орієнтири здобувачів вищої освіти відповідно до ідеалів гуманізму, демократії, справедливості, поваги до особистості; виховувати активну громадянську позицію; сприяти усвідомленню ролі та значення правоохоронної діяльності в розбудові та зміцненні української держави; формувати у працівників правоохоронних органів правову свідомість, професійні та особисті якості.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Етичні основи правоохоронної діяльності» є надання системного уявлення про моральні основи правоохоронної діяльності; підготовка до сприйняття базових освітніх дисциплін; ознайомлення зі специфікою майбутньої професії; ознайомлення з основними правилами службового етикету; надати загальне уявлення про професійну культуру працівника правоохоронних органів, її основні елементи (психологічну, моральну, естетичну культуру поведінки); висвітлення найбільш гострих моральних проблем правоохоронної діяльності, причин моральних та професійних конфліктів; ознайомлення з деонтологічними і етичними принципами працівників правоохоронних органів в країнах Європи та США; висвітлення національних стандартів професійної діяльності працівників правоохоронних органів, а також сприяння вихованню майбутнього працівника правоохоронних органів, здатного стати на захист прав людини, патріота своєї держави, фахівця з високими моральними якостями.

ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. ЗАГАЛЬНА ТЕОРІЯ ЕТИКИ

Тема 1. Поліцейська деонтологія: основні етичні цінності та категорії етики

Поняття науки поліцейської деонтології, її предмет, структура та принципи. Завдання, методи та функції поліцейської деонтології. Система професійної підготовки співробітників ОВС та фахівців інших спеціальностей. Роль та значення поліцейської деонтології в процесі підготовки майбутнього правоохоронця. Становлення та розвиток деонтологічних знань.

Тема 2. Моральна культура як система ціннісних показників діяльності правоохоронця

Моральна культура особистості: цінності, регулятиви та структура. Особливості моральної культури правоохоронця. Моральні вимоги до професійної діяльності правоохоронця. Моральна культура спілкування. Відкритість і замкненість, монологічність і діалогічність людської особистості. Різноманітність передумов і вимірів людського спілкування: толерантність, повага, співчуття, дружба, любов. Культура спілкування й етикет. Морально-професійні деформації, суб'єктивні та об'єктивні фактори їх виникнення та їх профілактика.

Тема 3. Практична правоохоронна діяльність

Ознайомлення студентів із соціальним призначенням правоохоронця; соціальними та правовими вимогами до практичної професійної діяльності правоохоронців; регулюванням професійної правоохоронної діяльності; роллю соціальних норм в регулюванні професійної правоохоронної діяльності. Виховувати повагу й любов до рідної землі й українських

традицій; формувати національну свідомість, гідність громадянина; чітку громадянську позицію, прищеплювати молодим людям віру у верховенство закону, який є єдиною гарантією свободи; роль правоохоронної діяльності в розбудові правової державності та громадянського суспільства в Україні.

Тема 4. Правова культура правоохоронця

Представити аксіологічно-історичний характер морально-правової культури. Ознайомити студентів з поняттям та структурою моральної культури правоохоронця, принципами моральної культури правоохоронця. Спільно дослідити питання: моральної культури суспільства, соціальної групи, особистості; моральна вимога, моральний ідеал, честь та гідність, совість, справедливість в практичній діяльності правоохоронця; сенс життя та щастя як категорії моральної свідомості правоохоронця; моральний вибір правоохоронця та моральні основи спілкування правоохоронця: повага, співчуття, милосердя, любов; мораль і право як механізми регуляції життєдіяльності правоохоронця; моральна деформація представників правоохоронної професії, її причини та засоби подолання.

Тема 5. Психологічна культура та естетична культура правоохоронця

Поняття психологічної культури правоохоронця. Характеристика психологічної культури за темпераментом. Пізнавальна сфера діяльності правоохоронця. Емоційно-вольова сфера діяльності правоохоронця. Індивідуально-психологічні особливості правоохоронця.

Ознайомити з проблемними питаннями психологічної культури правоохоронця; структури психологічної культури правоохоронця; характеристикою типів темпераменту; рівнями психологічної культури правоохоронця; психологічними прийомами професійного спілкування правоохоронців з громадянами; поняттями уваги, відчуттів, сприймання, пам'яті, мислення, уяви; головними характеристиками мислення; загальними характеристиками емоцій та почуттів; поняттями темпераменту та характеру.

Поняття естетики та її сутність. Завдання правової естетики. Поняття естетичної культури правоохоронця та форми її прояву. Принципи та функції естетичної культури правоохоронця. Предмет та мета юридичного (службового) етикету. Методи та функції етикету правоохоронця. Естетична характеристика правових документів.

Змістовий модуль 2. Морально-правові особливості правоохоронця

Тема 6. Слідча етика

Професіограма слідчого. Поняття слідчої діяльності та завдання досудового розслідування. Органи досудового розслідування та їхні права. Функціональні аспекти етичної діяльності слідчого та контроль за слідчою діяльністю.

Морально-правова основа слідчої діяльності. Єдність законності та моралі в роботі слідчого. Етичні основи діяльності слідчого. Етико-психологічні особливості професії слідчого.

Тема 7. Професійна етика прокурорського працівника

Професіограма прокурора. Поняття, принципи, функції, засади організації та організаційні основи етичної діяльності прокуратури.

Особливості етики прокурорського працівника та основні принципи професійної етики працівників прокуратури. Кодекс професійної етики та поведінки працівників прокуратури: новели, основні принципи. Міжнародні та національні стандарти у сфері професійної етики прокурора.

Тема 8. Основні принципи застосування сили та вогнепальної зброї по підтриманню правопорядку

Право застосовувати до особи дії або комплекс дій превентивного чи примусового характеру. Етично-правові аспекти застосування вогнепальної

зброї працівниками поліції як реалізація заходів примусу. Значимість достатньої психологічної підготовки до застосування вогнепальної зброї поліцейським.

Застосування вогнепальної зброї як кульмінаційний етап діяльності працівника поліції, де перехрещуються правові, соціальні, психологічні, релігійні, професійні та адміністративно-правові аспекти особистості працівника поліції.

Тема 9. Конфлікти в праві та роль правоохоронців у їх вирішенні

Конфлікт як компонент професійної діяльності майбутнього правоохоронця. Основні форми психологічної діяльності правоохоронця. Предмет і завдання юридичної психології. Поняття психологічних чинників у діяльності правоохоронців. Теоретичні засади підготовки майбутніх правоохоронців до запобігання конфліктам у професійній діяльності.

Психологічні прийоми професійного спілкування правоохоронців з громадянами. Конфлікти у правоохоронній практиці. Стили вирішення конфліктів.

Тема 10. Стандарти професійної діяльності правоохоронних органів та їх закріплення

Керівні принципи та правила основних професійно-етичних норм поведінки працівників правоохоронних органів ґрунтуються на Конституції України, Законах України, Правилах, Професійних Кодексах та спрямовані на підвищення авторитету і зміцнення репутації працівників правоохоронних органів та інформування громадян про норми поведінки, якої вони повинні вимагати від правоохоронців.

Керівні принципи застосування правоохоронцями заходів примусу, процедурні аспекти та обмеження щодо інтенсивності застосування вогнепальної зброї поліцейськими передбачено такими міжнародними нормативно-правовими актами, як: Рекомендація Rec. (2001) 10 Комітету

Міністрів державам-учасницям Ради Європи «Про Європейський кодекс поліцейської етики», ухвалена Комітетом міністрів 19 вересня 2001 на 765-му засіданні заступників міністрів; Кодекс поведінки посадових осіб з підтримання правопорядку від 17 грудня 1979 р.; Резолюція Парламентської Асамблеї Ради Європи № 690 (1979) «Про Декларацію про поліцію». Кодекс поведінки службовців органів правопорядку (затверджений резолюцією Генеральної Асамблеї ООН № 34/169 від 17 грудня 1979 року.

ОРІЄНТОВАНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ТЕСТОВОГО КОНТРОЛЮ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. Поліцейська деонтологія: основні етичні цінності та категорії етики.
2. Поняття науки поліцейської деонтології, її предмет, структура та принципи.
3. Завдання, методи та функції поліцейської деонтології.
4. Система професійної підготовки співробітників ОВС та фахівців інших спеціальностей.
5. Роль та значення поліцейської деонтології в процесі підготовки майбутнього правоохоронця.
6. Становлення та розвиток деонтологічних знань.
7. Моральна культура як система ціннісних показників діяльності правоохоронця.
8. Моральна культура особистості: цінності, регулятиви та структура.
9. Особливості моральної культури правоохоронця.
10. Моральні вимоги до професійної діяльності правоохоронця.
11. Моральна культура спілкування.
12. Відкритість і замкненість, монологічність і діалогічність людської особистості.
13. Різноманітність передумов і вимірів людського спілкування: толерантність, повага, співчуття, дружба, любов.
14. Культура спілкування й етикет.
15. Морально-професійні деформації, суб'єктивні та об'єктивні фактори їх виникнення та їх профілактика.
16. Практична правоохоронна діяльність.
17. Соціальне призначення правоохоронця.
18. Соціальні та правові вимоги до практичної професійної діяльності правоохоронців.
19. Регулювання професійної правоохоронної діяльності.
20. Роль соціальних норм в регулюванні професійної правоохоронної діяльності.
21. Виховання та формування національної свідомості, гідності громадянина.

22. Роль правоохоронної діяльності в розбудові правової державності та громадянського суспільства в Україні.
23. Правова культура правоохоронця
24. Аксіологічно-історичний характер морально-правової культури.
25. Поняття та структура моральної культури правоохоронця, принципи моральної культури правоохоронця.
26. Дослідити питання: моральної культури суспільства, соціальної групи, особистості.
27. Моральна вимога, моральний ідеал, честь та гідність, совість, справедливість в практичній діяльності правоохоронця.
28. Сенс життя та щастя як категорії моральної свідомості правоохоронця.
29. Моральний вибір правоохоронця та моральні основи спілкування правоохоронця: повага, співчуття, милосердя, любов.
30. Мораль і право як механізми регуляції життєдіяльності правоохоронця.
31. Моральна деформація представників правоохоронної професії, її причини та засоби подолання.
32. Психологічна культура та естетична культура правоохоронця.
33. Поняття психологічної культури правоохоронця.
34. Характеристика психологічної культури за темпераментом.
35. Пізнавальна сфера діяльності правоохоронця.
36. Емоційно-вольова сфера діяльності правоохоронця.
37. Індивідуально-психологічні особливості правоохоронця.
38. Проблемні питання психологічної культури правоохоронця.
39. Структура психологічної культури правоохоронця
40. Характеристика типів темпераменту.
41. Рівні психологічної культури правоохоронця.
42. Психологічні прийомами професійного спілкування правоохоронців з громадянами.
43. Поняття уваги, відчуттів, сприймання, пам'яті, мислення, уяви.
44. Головні характеристики мислення.
45. Загальні характеристики емоцій та почуттів.
46. Поняття темпераменту та характеру.
47. Поняття естетики та її сутність.

48. Завдання правової естетики.
49. Поняття естетичної культура правоохоронця та форми її прояву.
50. Принципи та функції естетичної культура правоохоронця.
51. Предмет та мета юридичного (службового) етикету.
52. Методи та функції етикету правоохоронця.
53. Естетична характеристика правових документів.
54. Професіограма слідчого.
55. Поняття слідчої діяльності та завдання досудового розслідування.
56. Органи досудового розслідування та їхні права.
57. Функціональні аспекти етичної діяльності слідчого та контроль за слідчою діяльністю.
58. Морально-правова основа слідчої діяльності.
59. Єдність законності та моралі в роботі слідчого.
60. Етичні основи діяльності слідчого.
61. Етико-психологічні особливості професії слідчого.
62. Професійна етика прокурорського працівника
63. Професіограма прокурора.
64. Поняття, принципи, функції, засади організації та організаційні основи етичної діяльності прокуратури.
65. Особливості етики прокурорського працівника та основні принципи професійної етики працівників прокуратури.
66. Кодекс професійної етики та поведінки працівників прокуратури: новели, основні принципи.
67. Міжнародні та національні стандарти у сфері професійної етики прокурора.
68. Основні принципи застосування сили та вогнепальної зброї по підтриманню правопорядку.
69. Право застосовувати до особи дії або комплекс дій превентивного чи примусового характеру.
70. Етично-правові аспекти застосування вогнепальної зброї працівниками поліції як реалізація заходів примусу.
71. Значимість достатньої психологічної підготовки до застосування вогнепальної зброї поліцейським.
72. Застосування вогнепальної зброї як кульмінаційний етап діяльності працівника поліції, де перехрещуються правові, соціальні,

психологічні, релігійні, професійні та адміністративно-правові аспекти особистості працівника поліції.

73. Конфлікти в праві та роль правоохоронців у їх вирішенні.

74. Конфлікт як компонент професійної діяльності майбутнього правоохоронця.

75. Основні форми психологічної діяльності правоохоронця.

76. Предмет і завдання юридичної психології.

77. Поняття психологічних чинників у діяльності правоохоронців.

78. Теоретичні засади підготовки майбутніх правоохоронців до запобігання конфліктам у професійній діяльності.

79. Психологічні прийоми професійного спілкування правоохоронців з громадянами.

80. Конфлікти у правоохоронній практиці.

81. Стили вирішення конфліктів.

82. Стандарти професійної діяльності правоохоронних органів та їх закріплення.

83. Керівні принципи та правила основних професійно-етичних норм поведінки працівників правоохоронних органів.

84. Керівні принципи застосування правоохоронцями заходів примусу.

85. Процедурні аспекти та обмеження щодо інтенсивності застосування вогнепальної зброї поліцейськими

86. Рекомендація Res. (2001) 10 Комітету Міністрів державам-учасницям Ради Європи «Про Європейський кодекс поліцейської етики».

87. Кодекс поведінки посадових осіб з підтримання правопорядку від 17 грудня 1979 р.

88. Резолюція Парламентської Асамблеї Ради Європи № 690 (1979) «Про Декларацію про поліцію».

89. Кодекс поведінки службовців органів правопорядку (затверджений резолюцією Генеральної Асамблеї ООН № 34/169 від 17 грудня 1979 року).

ХІД СЕМІНАРСЬКОГО ЗАНЯТТЯ

Змістовий модуль 1. ЗАГАЛЬНА ТЕОРІЯ ЕТИКИ

Семінарське заняття №1. Поліцейська деонтологія: основні етичні цінності та категорії етики. Моральна культура як система ціннісних показників діяльності правоохоронця (2 год.)

Освітня мета: поглибити теоретичне знання основних засад становлення моралі здобувача вищої освіти.

Виховна мета: сформувати основи морально-етичної поведінки здобувача вищої освіти.

План.

1. Поняття науки поліцейської деонтології, її предмет, структура та принципи. Завдання, методи та функції поліцейської деонтології.

2. Система професійної підготовки співробітників ОВС та фахівців інших спеціальностей. Роль та значення поліцейської деонтології в процесі підготовки майбутнього правоохоронця.

3. Моральна культура особистості: цінності, регулятиви та структура. Особливості моральної культури правоохоронця.

4. Моральні вимоги до професійної діяльності правоохоронця. Моральна культура спілкування.

5 Відкритість і замкненість, монологічність і діалогічність людської особистості.

6. Різноманітність передумов і вимірів людського спілкування: толерантність, повага, співчуття, дружба, любов.

7. Культура спілкування й етикет.

8. Морально-професійні деформації, суб'єктивні та об'єктивні фактори їх виникнення та їх профілактика.

Семінарське заняття №2. Практична правоохоронна діяльність (2 год.)

Освітня мета: закріпити у здобувачів вищої освіти знання з основ етики як науки про мораль.

Виховна мета: сприяти формуванню у здобувачів вищої освіти основ високоморальної поведінки.

План.

1. Соціальне призначення правоохоронця; соціальними та правовими вимогами до практичної професійної діяльності правоохоронців.

2. Регулювання професійної правоохоронної діяльності

3. Роль соціальних норм в регулюванні професійної правоохоронної діяльності.

4. Виховання поваги й любові до рідної землі й українських традицій, формування національної свідомості та гідності громадянина.

5. Формування чіткої громадянської позиції верховенства закону.

6. Роль правоохоронної діяльності в розбудові правової державності та громадянського суспільства в Україні.

Семінарське заняття №3. Правова культура правоохоронця (2 год.)

Освітня мета: поглибити заняття з проблем формування моральної культури правоохоронця.

Виховна мета: сприяти формуванню основних принципів моральної культури особистості.

План.

1. Аксіологічно-історичний характер морально-правової культури.

2. Поняття та структура моральної культури правоохоронця, принципи моральної культури правоохоронця.

3. Моральна культура суспільства, соціальної групи, особистості.

4. Моральна вимога, моральний ідеал, честь та гідність, совість, справедливість в практичній діяльності правоохоронця.

5. Сенс життя та щастя як категорії моральної свідомості правоохоронця.

6. Моральний вибір правоохоронця та моральні основи спілкування правоохоронця: повага, співчуття, милосердя, любов; мораль і право як механізми регуляції життєдіяльності правоохоронця.

7. Моральна деформація представників правоохоронної професії, її причини та засоби подолання.

Семінарське заняття №4. Психологічна культура та естетична культура правоохоронця (2 год.)

Освітня мета: поглибити знання щодо формування психологічної та естетичної культури правоохоронця.

Виховна мета: сприяти утвердженню високоморальних принципів поведінки здобувачів вищої освіти у рамках психологічної стійкості у повсякденній праці.

План.

1. Поняття психологічної культури правоохоронця. Характеристика психологічної культури за темпераментом.

2. Пізнавальна сфера діяльності правоохоронця. Емоційно-вольова сфера діяльності правоохоронця, його індивідуально-психологічні особливості.

3. Проблемні питаннями психологічної культури правоохоронця: характеристика типів темпераменту, рівнів психологічної культури, психологічні прийомами професійного спілкування правоохоронців з громадянами.

4. Загальна характеристика емоцій та почуттів, поняття темпераменту та характеру.

5. Поняття предмету та мети юридичного (службового) етикету. Методи та функції етикету правоохоронця.

Змістовий модуль 2. Морально-правові особливості правоохоронця

Семінарське заняття №5. Слідча етика (2 год.)

Освітня мета: поглибити знання основ формування професійної етики слідчого.

Виховна мета: сприяти формуванню основних принципів моральної культури особистості у професійній сфері (професія – слідчий).

План.

1. Професіограма слідчого. Поняття слідчої діяльності та завдання досудового розслідування.
2. Органи досудового розслідування та їхні права.
3. Функціональні аспекти етичної діяльності слідчого та контроль за слідчою діяльністю.
4. Морально-правова основа слідчої діяльності. Єдність законності та моралі в роботі слідчого.
5. Етичні основи діяльності слідчого. Етико-психологічні особливості професії слідчого.

Семінарське заняття №6. Професійна етика прокурорського працівника (2 год.)

Освітня мета: поглибити знання основ формування професійної етики працівника прокуратури.

Виховна мета: сприяти формуванню у здобувачів вищої освіти основних моральних принципів правоохоронця.

План.

1. Професіограма прокурора. Поняття, принципи, функції, засади організації та організаційні основи етичної діяльності прокуратури.

2. Особливості етики прокурорського працівника та основні принципи професійної етики працівників прокуратури.

3. Кодекс професійної етики та поведінки працівників прокуратури: новели, основні принципи.

4. Міжнародні та національні стандарти у сфері професійної етики прокурора.

Семінарське заняття №7. Основні принципи застосування сили та вогнепальної зброї по підтриманню правопорядку (2 год.)

Освітня мета: поглибити знання основ формування професійної етики правоохоронця при застосуванні сили.

Виховна мета: сприяти формуванню у здобувачів вищої освіти високих моральних принципів під час застосування сили та вогнепальної зброї.

План.

1. Право застосовувати до особи дії або комплекс дій превентивного чи примусового характеру.

2. Етично-правові аспекти застосування вогнепальної зброї працівниками поліції як реалізація заходів примусу.

3. Значимість достатньої психологічної підготовки до застосування вогнепальної зброї поліцейським.

4. Застосування вогнепальної зброї як кульмінаційний етап діяльності працівника поліції, де перехрещуються правові, соціальні, психологічні, релігійні, професійні та адміністративно-правові аспекти особистості працівника поліції.

Семінарське заняття №8. Конфлікти в праві та роль правоохоронців у їх вирішенні. Стандарти професійної діяльності правоохоронних органів та їх закріплення. (2 год.)

Освітня мета: поглибити знання професійної етики працівника правоохоронних органів під час вирішення конфліктів.

Виховна мета: сприяти формуванню у здобувачів вищої освіти основних моральних принципів правоохоронця.

План.

1. Конфлікт як компонент професійної діяльності майбутнього правоохоронця.
2. Підготовка майбутніх правоохоронців до запобігання конфліктам у професійній діяльності. Психологічні прийоми професійного спілкування правоохоронців з громадянами.
3. Конфлікти у правоохоронній практиці. Стили вирішення конфліктів.
4. Правове закріплення керівних принципів та правил професійно-етичних норм поведінки працівників правоохоронних органів.
5. Міжнародне закріплення основ професійно-етичних норм поведінки працівників правоохоронних органів.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Що розуміється під терміном службовий етикет?
2. До яких дій зобов'язує службовий етикет?
3. Якими Стандартами Європи регулюється діяльність органів поліції?
4. Сукупність правил поведінки, які регулюють зовнішні прояви людських стосунків називається.
5. Поняття науки поліцейської деонтології, її предмет, структура та принципи.
6. Роль та значення поліцейської деонтології в процесі підготовки майбутнього правоохоронця.
7. Етика – наука про мораль.
8. Місце етики у системі сучасного наукового знання.
9. Моральна культура особистості: цінності, регулятиви та структура.
10. Особливості моральної культури правоохоронця.
11. Моральні вимоги до професійної діяльності правоохоронця.
12. Поняття моралі, специфіка моральних відносин.
13. Загальна характеристика категорій моральної свідомості та їх роль в розвитку духовної культури.
14. Відмінність між поняттями добра та справедливості, обов'язку та совісті.
15. Відкритість і замкненість, монологічність і діалогічність людської особистості.
16. Різноманітність передумов і вимірів людського спілкування: толерантність, повага, співчуття, дружба, любов.
17. Культура спілкування й етикет.
18. Морально-професійні деформації, суб'єктивні та об'єктивні фактори їх виникнення та їх профілактика.
19. Роль свідомості обов'язку в житті особи, суспільства.
20. Етичні категорії: добро та зло, обов'язок, справедливість.
21. Етичні категорії: совість, значення життя, моральний ідеал.
22. Яка роль етики правоохоронців в формуванні демократичної держави?

23. В чому виявляються особливості етики працівників правоохоронних органів?
24. Що є професійним призначення правоохоронців? Чому?
25. В чому виявляється професійний егоїзм правоохоронців?
26. Назвіть основні принципи етики працівників правоохоронних органів.
27. Якими якостями має володіти правоохоронець задля найкращої реалізації свого професійного призначення?
28. Якими є основні етичні стандарти поведінки правоохоронця України?
29. Яким чином співвідносяться професіоналізм та моральність?
30. Розкрийте основний зміст явища професійної відповідальності?
31. Якими є основні етичні засади відносин правоохоронців і громадян?
32. Опишіть основні принципи спілкування правоохоронців з громадянами.
33. Як співвідносяться на практиці поняття честь, гідність і мораль? Співставте відомі теорії.
34. Професіоналізм і мораль в правоохоронній діяльності.
35. Співвідношення професіоналізму і моралі у спілкуванні керівника і підлеглого.
36. Специфіка моральних норм які регулюють взаємовідносини всередині професійних колективів.
37. Поняття слідчої діяльності та завдання досудового розслідування.
38. Органи досудового розслідування та їхні права.
39. Функціональні аспекти етичної діяльності слідчого та контроль за слідчою діяльністю.
40. Морально-правова основа слідчої діяльності.
41. Єдність законності та моралі в роботі слідчого.
42. Етичні основи діяльності слідчого.
43. Етико-психологічні особливості професії слідчого.
44. Поняття, принципи, функції, засади організації та організаційні основи етичної діяльності прокуратури.
45. Особливості етики прокурорського працівника та основні принципи професійної етики працівників прокуратури.

46. Кодекс професійної етики та поведінки працівників прокуратури: новели, основні принципи.
47. Міжнародні та національні стандарти у сфері професійної етики прокурора.
48. Основні принципи застосування сили та вогнепальної зброї по підтриманню правопорядку.
49. Право застосовувати до особи дії або комплекс дій превентивного чи примусового характеру.
50. Етично-правові аспекти застосування вогнепальної зброї працівниками поліції як реалізація заходів примусу.
51. Значимість достатньої психологічної підготовки до застосування вогнепальної зброї поліцейським.
52. Конфлікти в праві та роль правоохоронців у їх вирішенні.
53. Конфлікт як компонент професійної діяльності майбутнього правоохоронця.
54. Основні форми психологічної діяльності правоохоронця.
55. Предмет і завдання юридичної психології.
56. Поняття психологічних чинників у діяльності правоохоронців.
57. Теоретичні засади підготовки майбутніх правоохоронців до запобігання конфліктам у професійній діяльності.
58. Психологічні прийоми професійного спілкування правоохоронців з громадянами.
59. Конфлікти у правоохоронній практиці.
60. Стили вирішення конфліктів.
61. Які з причин професійної деформації належать до інтелектуального виду?
62. Які з причин професійної деформації належать до соціально-психологічного виду?
63. Які з причин професійної деформації належать до економічного виду?
64. Які з причин професійної деформації належать до організаційного виду?

ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ

Актуалізатор – людина, яка прислуховується до інших і враховує їхні інтереси, прагне до самореалізації своєї самобутності та унікальності.

Відкритість у спілкуванні – здатність до спілкування, прийняття інших, їх унікальності.

Взаєморозуміння – це сфера людських взаємин, де тісно переплітаються пізнавальні процеси та емоції, соціально-психологічні правила та етичні норми; це сприймання іншого з його потребами, інтересами, установками, переживаннями, досягненнями і поразками, його бажанням виглядати гідно очам інших.

Влада – це здатність і можливість окремих осіб і груп здійснювати свою волю, впливати на діяльність і поведінку людей (навіть якщо останні з цим не згодні) за допомогою будь-яких засобів (авторитет, право, насильство та ін.).

Довіра – ставлення до іншої особи та до її дій, яке ґрунтується на впевненості у її правоті, вірності, добросовісності, чесності.

Діловий протокол – сукупність правил поведінки, норм і традицій на офіційних і неофіційних зустрічах; форма ієрархічного порядку вияв гарних манер у стосунках між партнерами.

Дискусія – форма колективного обговорення з метою виявлення істини у зіставленні різних поглядів.

Емпатія – досягнення порозуміння через намагання зрозуміти співрозмовника, співчуваючи, умовно поставивши себе на його місце.

Етикет – від французького – манера поведінки. До нього відносяться правила чесності і ввічливості, прийняті в суспільстві, це зведення норм і правил поведінки, прийнятих у відповідній спільноті.

Етика – вчення про мораль. Самостійна наука, що досліджує етичні чесноти та їхню роль у досягненні щастя; певні усталені традиції поведінки людини, пов'язані з певним місцеперебуванням, житлом; вчення про правильне, довершене, праведне, духовне, щасливе життя. У латинській мові поняття

означало характер, темперамент, вдачу, моду, звичай; разом з тим воно мало значення припису, закону, правила.

Етика державної служби – інституційна етика, яка впливає з місії та філософії державної служби та презентує її цінності, професійно-етичні принципи, норми й механізми їхньої підтримки.

Етика державного службовця – основана на усвідомленні професійного призначення система професійно-етичних цінностей, принципів і норм, які відображаються у свідомості державних службовців, орієнтують і регулюють їх відносини, діяльність у сфері державної служби та механізмів підтримки професійно-етичної складової державної служби.

Етична інфраструктура державної служби – сукупність засобів, що використовуються для регулювання неналежної і заохочення належної поведінки державних службовців.

Етичні комітети в системі державної служби – це спеціальні органи, що відповідають за застосування Етичних кодексів, стандартів поведінки на практиці та консультують державних службовців з питань етичного характеру.

Етичний аналіз прийнятих рішень – це процес етичної оцінки громадськістю тих рішень, які приймаються владними структурами, та оприлюднення цієї оцінки як громадської думки.

Етична свідомість – це така форма свідомості, яка відображає теоретичні погляди на моральні проблеми буття.

Кодекс етичний в системі державної служби - сукупність професійно-етичних цінностей, принципів, норм, вимог до державного службовця, що приписуються до виконання.

Конфлікт інтересів – суперечність між особистими інтересами особи та її службовими повноваженнями, наявність якої може вплинути на об'єктивність або неупередженість прийняття рішень, а також на вчинення чи невчинення дій під час виконання наданих їй службових повноважень, пов'язане з негативним емоційним хвилюванням.

Комунікації – складний процес, який включає низку взаємопов'язаних кроків, кожен з яких відіграє суттєву роль у забезпеченні розуміння і сприйняття інформації особою.

Комунікаційний процес – це обмін інформацією між двома і більше особами, мета якого – забезпечення розуміння інформації, яка є предметом обміну.

Компроміс – це врегулювання розбіжностей шляхом взаємних поступок.

Культура мови – дотримання мовленнєвого етикету – неодмінна умова для забезпечення ефективності ділового спілкування.

Культура слухання – активна діяльність, яка передбачає вміння мовчати та використовувати вербальний зв'язок зі співрозмовниками з метою досягнення взаєморозуміння і розв'язання комунікативної проблеми.

Культура спілкування – знання складових комунікативного акту та вміння його застосовувати у процесі спілкування, переконання, передачі інформації та формування установок, позицій, думок.

Маніпулятор – людина, яка свідомо або несвідомо вдається до хитрощів, щоб контролювати ситуацію та досягти своєї мети.

Мовленнєвий етикет – складна система мовних знаків, що ґрунтується на моральних правилах і вимогах та вказує на ставлення як до себе, так і до інших людей.

Мораль – імперативно-оцінний спосіб (певна вимога, що висувається суспільною думкою, совістю та оцінка в зв'язку з виконанням вимог) відношення людини до дійсності (відношення не лише до людей, але й до Космосу в цілому), котрий регулює поведінку людей з точки зору принципового протиставлення добра і зла (добро і зло - виступають абсолютними координатами моралі).

Моральна культура спілкування – співвіднесення людської свідомості, поведінки, відносин з моральними цінностями, установками, нормами, принципами.

Моральна відповідальність – категорія етики, що характеризує особистість з точки зору виконання нею моральних вимог, які висуває до неї життя у суспільстві.

Моральні норми – це правила поведінки, що передаються завдяки традиціям, навчанню, копіюванню, а не інстинкту, і значною мірою складаються із заборон «не вбий», які встановлюють допустимі межі свободи при прийнятті індивідуальних рішень.

Моральний принцип – це узагальнена світоглядна установка, певний тип моральної свідомості людини, що постає складовою її морального характеру і визначає загальну спрямованість дій людини.

Моральна свідомість – це одна з форм суспільної свідомості, яка є відображенням соціального буття людини.

Нарада – один з найефективніших способів спільного аналізу та обговорення важливих питань і прийняття рішень.

Патріотизм – характеризує ставлення людей до своєї батьківщини (країни) та виявляється у певному образі дій, складному комплексі почуттів, що звичайно називають любов'ю до батьківщини.

Переконання – це спосіб впливу на особу чи осіб через передачу інформації, який передбачає логічне обґрунтування, критичний аналіз та аргументоване доведення повідомлення (ґрунтується на законах логіки і спрямоване до сприйняття особи, яку намагаються переконати).

Пластичність у спілкуванні – здатність сприймати проблеми інших, залишаючись самим собою.

Повага – таке ставлення до людини, в якому практично визнається цінність та гідність особи.

Принципи гуманізму та пріоритету прав і свобод людини і громадянина – пріоритетні принципи державного управління, в основі яких лежить визнання людини найвищою соціальною цінністю суспільства, визнається особиста гідність людини та необхідність поваги до неї.

Пристосування – тенденція до вирішення протиріч, поступаючись своїми інтересами.

Професійна відповідальність – тримання відповіді за дотримання специфічних професійних норм, що регулюють поведінку суб'єкта діяльності, які, як правило, є нормами професійної етики.

Професійна гідність – самооцінка індивідом своєї професійної діяльності, внутрішня впевненість в власній цінності як професіонала, почуття самоповаги до власних професійних надбань.

Професійна етика вирізняється: усвідомленою ретельною розробкою професійних етичних норм; побудовою системи взаємозалежних цінностей, принципів, норм, установок, зафіксованих в Етичному кодексі; існуванням групи людей, що відповідають за підтримку і захист цих норм.

Професійна мораль відображає особливості моральної свідомості, взаємовідносин, поведінки людей, які обумовлені специфікою професійної діяльності.

Професійна мораль державних службовців – це особливості моральної свідомості, взаємовідносин, поведінки людей, які обумовлені державно-службовою діяльністю.

Професійна честь – оцінка значимості, зовнішнє суспільне визнання дій та здобутків людини як представника професії, що виявляється в суспільному авторитеті.

Професійна гідність – результат оцінювання індивідом своєї професійної діяльності (яка передбачає розвинуту самосвідомість і самообмеження) з позиції відповідності професійному призначенню; визначається як внутрішня впевненість в власних силах, власній цінності і значимості як професіонала, як почуття самоповаги до власних професійних надбань і поваги від колег. Базується на почутті професійної честі, оскільки оцінка значимості професії впливає на самооцінку.

Професійне призначення державних службовців в демократичних країнах – служіння своєму народу та кожному його громадянину. Державний службовець здійснює місію служіння через державну організацію.

Професійний егоїзм – прагнення захистити діяльність своєї професійної групи від публічної критики, відстояти право на здобуті попередньо матеріальні привілеї, престиж та інші переваги, обґрунтувати правомірність

зниження внутрішньо-групової вимогливості (необхідністю збереження «професійної таємниці», неприпустимістю втручання в професійні справи зі сторони некваліфікованої суспільної думки тощо).

Професійна етика – обґрунтування певної системи норм, що регулюють взаємини людей у певній галузі (моральний статус учасників, спосіб вирішення типових професійних ситуацій, моральні зобов'язання та критерії виконання, етичні кодекси, тощо).

Психологічна дистанція – почуття емоційної несумісності людей, аналогічне реальній фізичній відстані між сторонами.

Професіоналізм особистості – якісна особливість суб'єкта праці, що відображає високий рівень розвитку професійних та ділових якостей, характеризує ціннісні орієнтації та мотивацію, що направлені на виконання соціального призначення професії та на розвиток спеціаліста.

Службовий етикет – це загальноприйняті правила соціальної поведінки у професійному спілкуванні конкретної організації. Це система норм та атрибутів ділового етикету, вимоги до естетизації внутрішнього середовища організації, стиль спілкування; стандарти спілкування; заходи щодо формування іміджу організації.

Совість – категорія етики, яка характеризує здатність особистості здійснювати моральний самоконтроль, самостійно формулювати для себе моральні зобов'язання, вимагати від себе їх виконання і здійснювати самооцінку своїх вчинків; міра розуміння особистістю добра і зла у світі й у самій собі, моральна відповідальність перед собою й іншими, моральна самооцінка й оцінка оточуючих; здатність щиро визнавати свою провину

Соціалізація – процес накопичення людьми соціального досвіду, засвоєння культурних надбань та розвитку людського потенціалу, який відбувається у дитинстві.

Стереотип – це прийнятий у певній культурній спільноті зразок поведінки, який ґрунтується на попередньому соціальному досвіді.

Толерантність – морально-психологічна установка особи на сприйняття іншої людини в її інакшості, визнання за цією людиною права на самобутне

існування; утримання від агресії та терпимість до ідей, звичок, норм поведінки, які не подобаються або викликають неприязнь.

Турбота – співчуття, піклування про когось.

Фрустрація – негативний емоційний стан, важке емоційне переживання людиною своєї невдачі, що супроводжується почуттям безвиході, усвідомленням неможливості досягти певної бажаної мети. Виникає у ситуаціях, що перешкоджають реалізації сенсу життя індивіда.

Харизма – термін на означення особливої виняткової обдарованості людини, що вирізняє її з-поміж інших впливом на загал завдяки надзвичайним здібностям, силі духа, слова, моральним якостям, відданості ідеї чи ідеалові, що передається іншим не на підставі найдосконаліших, раціонально-аналітичних аргументів, а через безпосереднє (емоційне, цілісно духовне, часом пророче, магічне) проникнення у душі, серця, свідомість інших людей.

Честь – категорія етики, що розкриває історичні форми ставлення людини до самої себе і ставлення до неї суспільства; як форма моральної самосвідомості санкціонує певний моральний статус людини, усталену шкалу її оцінки, враховуючи приналежність до тієї чи іншої соціальної групи. Тісно пов'язана з поняттям репутації. Людиною честі називають того, хто піклується як про репутацію своєї групи, так і про власну.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Андрос Є.І. Бівалентність людського єства та проблема метафізичного зла// Грані людського буття: Позитивні та негативні виміри антропокультурного. К.: Науково-виробниче підприємство «Видавництво «Наукова думка» НАН України», 2010. С.6-86.
2. Вовк В.М., Кравець В.М., Симон Ю.С. та ін. Словник основних термінів з філософських дисциплін. К.: Київський нац. ун-т внутр. справ, 2006. 120 с.
3. Гнатиенко Г.М. Исход. Проблемы гуманизма. К.: Стилос, 2009. 462 с.
4. Гошовський Я. Ресоціалізація депривованої особи: Монографія. Дрогобич: Коло, 2008. 480 с.
5. Лазор О.Д., Лазор О.Я. Державна служба в Україні: навч. посіб. / Львівський регіональний ін-т держ. управління Національної академії держ. управління при Президентові України. Вид. 3-тє, доп. і переробл. К.: Дакор, 2009. 560 с.
6. Лютий Т.В. Маргінальність у людському бутті.// Грані людського буття: Позитивні та негативні виміри антропо-культурного. К.: Науково-виробниче підприємство «Видавництво «Наукова думка» НАН України», 2010. С.217-233.
7. Ортинський В.Л., Бліхар В.С., Гетьманчук М.П., Ряшко В.І., Штангерт М.Й. Професійна етика та культура поведінки працівника органів внутрішніх справ України: метод. посіб. для працівників ОВС / Львівський держ. ун-т внутрішніх справ. Л.: ЛьвДУВС, 2009. 128 с.
8. Основи професійної етики та естетичної культури: до проведення масових заходів та спортивних змагань: Навч. посіб./ За заг. ред. Петрової Г.М., Кумеди Т.А. К.: КНТ, 2012. 192 с.
9. Тарасова Н.Ю. Соціальна справедливість як чинник соціокультурної ідентифікації суспільства// Роль науки, релігії та суспільства у формуванні моральнісної особистості: Матеріали XXVII Міжнародної науково-практичної конференції. Донецьк: ППШ «Наука і освіта», 2010. С. 114-116.
10. Тофтул М.Г. Етика: підручник / М. Г. Тофтул. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2010. 448 с.

11. Молдован А.В, Добкіна К.Р., Ключова Є.М. Юридична деонтологія. Навчальний посібник. К.: Алерта, 2016. 224 с.
12. Гапотій В.Д. Юридична деонтологія: навчальний посібник. Мелітополь: ФОП Однорог Т.В., 2018. 146 с
13. Тетарчук І.В. Юридична деонтологія. Навчальний посібник для підготовки до іспитів. Центр навчальної літератури. 2018. 158 с.
14. Радовецька Л., Лясковська С., Тихомиров О. Юридична деонтологія. Від навчання до практики: підручник. Київ: Кондор. 2019. 296 с.
15. Філософія (філософія, релігієзнавство, логіка, етика і естетика) [Текст]: підручник / [М.І.Горлач та ін.]; Харк. ун-т повітр. сил ім. Івана Кожедуба. 2-ге вид., допов. та переробл. Х.: ХУПС, 2011. 410 с.
16. Шмаленко Ю.І. Етика та естетика. [Текст]: Навчально-методичний посібник. / укл. Ю.І.Шмаленко. Одеса: [б.в.], 2015. 90с.
17. Ліщинська-Милян, Ольга Ігорівна. Прикладна етика [Текст]: навч. посіб. / О.І.Ліщинська-Милян; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. Л.: ЛНУ ім. І.Франка, 2010. 234 с.
18. Бандурка, Олександр Маркович. Професійна етика працівників правоохоронних органів [Текст]: підруч. для вищ. закл. освіти МВС України / О.М.Бандурка; МВС України, Національний ун-т внутрішніх справ. Х.: Вид-во НУВС, 2001. 219 с. Бібліогр.: с. 218.
19. Безчастний, Віктор Миколайович. Основи етикету працівників правоохоронних органів [Текст]: навч. посібник / В.М.Безчастний, А.А.Абдуллін; Донецький юридичний ін-т Луганського держ. ун-ту внутрішніх справ. Донецьк: ДЮІ ЛДУВС, 2007. 215 с.
20. Етика [Текст]: навч. посіб. / В. О. Лозовой [та ін.]; ред. В. О. Лозовой. К.: Юрінком Інтер, 2002. 224 с.
21. Етика та естетика [Текст] навч. посіб. / Ортинський В.Л. [та ін.]; під заг. ред. М. П. Гетьманчука; Львів. держ. ун-т внутр. справ. - Л.: Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2010. 319 с.
22. Овчаренко, Світлана Володимирівна. Етика та естетика. Курс лекцій для майбутніх керівників [Текст]: навч. посіб. / С.В. Овчаренко; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Одес. регіон. ін-т держ. упр. О.: ОРІДУ НАДУ, 2010. 240 с. Бібліогр.: с. 226-237.

23. Парасюк, Василь Михайлович. Професійна етика слідчого правоохоронних органів [Текст]: навч. посібник / В.М. Парасюк; Львівський ін-т внутрішніх справ при Національній академії внутрішніх справ України. Л.: [б.в.], 2004. 68 с.
24. Професійна етика та культура поведінки працівника правоохоронних органів України [Текст]: метод. посіб. для працівників ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ / В. Л. Ортинський [та ін.]; Львівський держ. ун-т внутрішніх справ. Л.: ЛьвДУВС, 2009. 128с.
25. Романьський, Олександр Георгійович. Педагогічна етика правоохоронних органів [Текст]: текст лекцій для студ. усіх форм навчання спец. "Педагогіка вищої освіти" Нац. техн. ун-т "Харк. політехн. ін-т". Х.: НТУ "ХПІ", 2011. 58 с.
26. Про дисциплінарний статут органів внутрішніх справ : Закон України від 22.02.2006 р. № 3460-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-15#Text>
27. Про Національну поліцію : Закон України від 23.12.2015 р. № 580-VIII зі змінами та доповненнями. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>
28. Правила етичної поведінки працівників апарату Міністерства внутрішніх справ України, територіальних органів, закладів, установ і підприємств, що належать до сфери управління МВС. Наказ Міністерства внутрішніх справ України 28.04.2016 № 326. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0778-16#n11>
29. Про захист суспільної моралі : Закон України [Текст]: за станом на 1 жовтня 2004р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1296-15#Text>
30. Кодекс професійної етики та поведінки прокурорів. Затверджено: Всеукраїнська конференція прокурорів 27.04.2017. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0001900-17#Text>
31. Положення про службу військового духовенства (капеланську службу) у Збройних Силах України [Текст]: затверджено Наказом Міністерства оборони України 27 січня 2015 року N 40. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0010-17#Text>
32. Регламент (ЄС) № 513/2014 Європейського Парламенту і Ради від 16.04.2014, що запроваджує, як частину Фонду внутрішньої безпеки,

- інструмент фінансової підтримки для поліцейської співпраці, запобігання і боротьби зі злочинністю та антикризового управління, а також скасовує Рішення Ради 2007/125/ЮВС. URL: <http://instzak.rada.gov.ua/instzak/doccatalog/>.
33. Регламент (ЄС) № 514/2014 Європейського Парламенту і Ради від 16.04.2014, що встановлює загальні положення про Фонд з питань притулку, міграції та інтеграції та про інструмент фінансової підтримки для поліцейської співпраці, запобігання і боротьби зі злочинністю та антикризового управління. URL: <http://instzak.rada.gov.ua/instzak/>.
  34. Европейский кодекс полицейской этики. Рекомендация (2001) 10. Принят Комитетом министров Совета Европы 2001 г. Страсбург: Генеральный директорат. Юридические вопросы, 2002. 59 с.
  35. Європейські інституції та права людини в Європі : Резолюція 2041 (2015) від 6.03.2015 URL: <http://instzak.rada.gov.ua/instzak/doccatalog/document?id=73456>.
  36. Захист свідків як незамінний інструмент у боротьбі з організованою злочинністю і тероризмом у Європі: Резолюція 2038 (2015) від 30.01.2015. URL: <http://instzak.rada.gov.ua/instzak/doccatalog/document?id=73456>
  37. Кодекс поведінки службовців органів правопорядку ООН 1979 р. URL: http://www.pravo.org.ua/files/ebook/PS_05__4_2.pdf.
  38. Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання: Указ Президії ВР УРСР від 26.01.1987 № 3484–XI. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права. К. : Вид-во: Право, 1995. 17 с.
  39. Білас А.І. Правоохоронна діяльність країн ЄС: порівняльно-правове дослідження: дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / Андрій Іванович Білас. Львів, Нац. ун-т ім. «Львівська політехніка», 2016. 238 с.
  40. Горбач Д.О. Досвід організації діяльності військових формувань держави з правоохоронними функціями та можливості їх використання в Україні. Вісник Харків. нац. ун-ту внутр. справ, 2014. № 4. С. 25–34.
  41. Каркач П. Координація діяльності правоохоронних органів держав-членів Європейського Союзу. Історико-правовий часопис, 2013. № 1. С. 127–134.

42. Карпюк Г. Практика реформ: країни соцтабору. Реформи по-європейськи. Практика реформ: від форми до змісту URL: www.imzak.org.ua/articles/article/id/4597
43. Машугина Е.В. Реформирование полицейских органов Эстонской Республики. Административное право и процесс, 2013. № 12. URL: <http://www.center-bereg.ru/m125.html>.
44. Наилучшая практика построения партнерства между полицией и обществом : составлено старшим полицейским советником при Генеральном секретаре ОБСЕ. Вена, 2008. 81 с.
45. Організація діяльності поліції зарубіжних країн : навч. посіб. / С.Г. Братель, І.О. Луговий, Г.Б. Кузьмініх та ін. ; за ред. В.В. Чернея. К. : КНТ, 2015. 572 с.
46. Основні напрями реформування органів внутрішніх справ України в контексті досвіду зарубіжних країн та європейських стандартів діяльності поліції: аналітичний огляд / С.Д. Гусарєв, Т.А. Авакян, С.С. Чернявський та ін. К. : НАВС, 2015. 168 с.
47. Степанова О.Г. Пріоритети правоохоронної діяльності держави як члена ЄС (теоретико-правовий аспект). Вісник Харк. нац. ун-ту. ім. В.Н. Каразіна. Серія : Право, 2014. Вип. 17. С. 247–249.
48. Хамула П.І. Правоохоронні органи в системі органів державної влади: дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / Павло Іванович Хамула. Харків, Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2016. 238 с.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА:

Гофман Юрій Богданович – доцент кафедри цивільно-правових дисциплін Волинського національного університету імені Лесі Українки, кандидат юридичних наук, доцент.

Навчально-методичне видання

Гофман Юрій Богданович

ЕТИЧНІ ОСНОВИ ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

(Навчально-методичні рекомендації)

Друкується в авторській редакції
Технічний редактор Гофман Ю. Б.